

Asiantuntijalausunto koskien unionin tuomioistuimen tuomiota asiassa C-198/14, Visnapuu.

Sami Hartikainen

Ulkoministeriö; OIK-30 EU-tuomioistuinasiat

sami.hartikainen@formin.fi

puh. 0295 351 163

- Helsingin hovioikeudessa syytettiin Visnapuuta muun muassa alkoholirikoksesta, koska tämä oli tuonut Virosta Suomeen myyntitarkoituksessa eri vahvuisia alkoholijuomia.
- Hovioikeus pyysi unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua siitä, onko Suomen lainsäädäntö ristiriidassa tavaroiden vapaan liikkuvuuden kanssa siltä osin kuin laissa kielletään alkoholijuomien etämyynti.
- Unionin tuomioistuin linjasi tuomiossaan unionin oikeuden asettamia vaatimuksia, mutta jätti lopullisen arvion kansallisen tuomioistuimen tehtäväksi. Tuomiossa on käsitelty erikseen Alkon monopolin alaan kuuluvat juomat sekä juomat, joihin voidaan myöntää vähittäismyyntilupia.
- Alkon monopolin alaan kuuluvat juomat:
 - Tuomiossa on hyväksytty etämyynnin kieltä osin aiemman oikeuskäytännön mukaisesti. Tuomiossa on kuitenkin kiinnitetty huomiota Alkon oikeuteen lähettää juomia tilaajalle ns. tilauspalvelupisteisiin.
- Monopolin ulkopuolelle kuuluvat juomat:
 - käymisteitse valmistetut enintään 4,7 prosenttiset alkoholijuomat
 - käymisteitse valmistetut enintään 13 prosenttiset juomat; valmistaja oman tuotantonsa osalta
- Se, että näiden juomien myynti on sallittu vain viranomaisen hyväksymässä paikassa, estää muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneita toimijoita myymästä näitä tuotteita. Kyseessä on siten SEUT 34 artiklassa lähtökohtaisesti kielletty rajoitus.
- Rajoitus voi olla oikeutettu kansanterveyteen ja yleiseen järjestykseen liittyvillä syillä.
- Hyväksymisen edellytys on, että **toimenpide on oikeasuhtainen tavoiteltuun päämäärään nähden ja että se ei ole mielivaltainen syrjinnän keino tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peitelty rajoitus.**
- Vaasan hovioikeus on tämän unionin tuomioistuimen tuomion perusteella katsonut, että kansallinen lainsäädäntö on EU-oikeuden vastainen sikäli kuin siinä kiellettiin viinikerhon perustajaa tilaamasta ja myymästä edelleen Portugalilaisia viinejä Suomessa.
- Helsingin hovioikeus katsoi Visnapuuta koskevassa asiassa, että kansallinen lainsäädäntö on EU-oikeuden vastainen sikäli kuin siinä kiellettiin Visnapuuta maahantuomasta ja kuljettamasta kotiin mietoja alkoholijuomia. Helsingin hovioikeus katsoi tässä tapauksessa viinejä koskevan kiellon unionin oikeuden mukaiseksi.
- Helsingin hovioikeuden antamasta tuomiosta on valitettu korkeimpaan oikeuteen, joten etämyynnin kiellon sallittavuuden nykyisenkaltaisessa järjestelmässä ratkaisee viime kädessä Suomen korkein oikeus.